

V Praze dne 19. srpna 2022
Čj. OVA: 926/22

Stanovisko

**k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích,
ve znění pozdějších předpisů**

I. Úvod

Cílem předkládaného návrhu zákona je právně podchytit již do jisté míry fungující model správy místních poplatků a v nutné míře jej upravit tak, aby byl jednoduchý a administrativně nenáročný. Návrh proto obsahuje zejména zjednodušenou formu vyměření většiny místních poplatků pouhým předepsáním do evidence poplatků bez vydání rozhodnutí. Dále se navrhuje výslovně stanovit podmínky, při jejichž splnění správce poplatku výjimečně vyměří místní poplatek poplatkovému subjektu rozhodnutím. Navrhovaná právní úprava by tak měla posílit jak právní jistotu a předvídatelnost na straně poplatkového subjektu o tom, zda se v konkrétním případě činěné úkony správce poplatku projeví v nalézací rovině správy daného místního poplatku, tak i srozumitelnost a hospodárnost na straně správce poplatku, který ve většině případů nebude muset poplatkovému subjektu odůvodňovat ani oznamovat výsledek vyměření místního poplatku.

V návaznosti na judikaturu Nejvyššího správního soudu a podnět Veřejného ochránce práv zakotvuje návrh dále výslovnou možnost požádat o vyměření místního poplatku v případě, kdy byl pouze vyměřen předepsáním do evidence poplatků, což umožní poplatkovým subjektům lépe a účinněji realizovat svá práva v poplatkovém řízení.

Dále se navrhuje upravit vztah k insolvenčnímu řízení tak, aby se zvýšila dobytnost nedoplatku na místním poplatku, jehož poplatkovým obdobím je kalendářní rok, v případě, že je zjištěn úpadek poplatkového subjektu.

U poplatků, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok, tedy poplatku ze psů a poplatků za komunální odpad, se dále navrhuje upravit počátek běhu lhůty pro stanovení poplatku tak, aby nezávisela na dni splatnosti místního poplatku určeném obcí v obecně závazné vyhlášce.

Účinnost návrhu zákona se navrhuje dnem 1. ledna 2024.

Materiál se navrhuje zařadit na jednání vlády do části B – s rozpravou.

Předložený návrh zákona prošel mezirezortním připomínkovým řízením ve dnech 12. května 2022 až 9. června 2022. Celkem bylo uplatněno 79 připomínek, z toho 43 zásadních. Materiál je předkládán bez rozporu.

II. Připomínky a návrhy změn:

Definice a popis problému včetně popisu existujícího právního stavu v dané oblasti a důvodů pro předložení návrhu

Předložená zpráva RIA je zpracována v souladu s Obecnými zásadami pro hodnocení dopadů regulace a respektuje její předepsanou strukturu. Zabývá se veškerými oblastmi, které jsou z hlediska dopadů navrhované regulace relevantní.

Velmi vhodné je rozdělení zprávy RIA na, dá se říct, dvě samostatné zprávy. Předkládaná novelizace zákona o místních poplatcích totiž sleduje dva cíle. Jeden v oblasti vyměřovací, druhý v oblasti vztahu místních poplatků k insolvenčnímu řízení. Oba cíle (úpravy zákona k nim směřující) mají svoje vlastní hodnocení dopadů (hodnocení pro téma A a téma B), což má svůj přínos zejména pro přehlednost a přezkoumatelnost.

V obou tématech A a B, které RIA řeší, jsou, byť velice stručně, ale dostatečně identifikovány **subjekty dotčené regulací**.

Popis cílového stavu je v RIA u obou témat uveden poměrně stručně. U tématu A by bylo vhodné alespoň několika větami popsat fungující cílový stav, ne pouze konstatovali očekávaný soulad mezi zněním zákona o místních poplatcích a aplikační praxí správců poplatku. Podobně u tématu B, přestože je zde popis částečně přítomen, je vhodné alespoň minimálně rozepsat cílové fungování systému.

Vyhodnocení rizik zcela chybí u tématu A, nejsou zde uvedena rizika negativních dopadů, pokud by navržená regulace nebyla přijata. U tématu B autoři rozebírají riziko nepřijetí úpravy, kterým je především ohrožení uspokojení poplatkových pohledávek v rámci insolvenčního řízení.

Návrh variant řešení je zpracován v minimální potřebné podrobnosti. V případě Vyměření místních poplatků jsou stanoveny pouze dvě varianty – 0 - Zachování současného stavu i 1 - Vyměření předepsáním do evidence poplatků – Obě jsou analyzovány z perspektivy právní jistoty a administrativní i finanční náročnosti. V případě Poplatkového období v insolvenčním řízení jsou rovněž posuzovány dvě varianty - 0 - Zachování současného stavu a 1 - Rozdělení poplatkového období k poslednímu dni kalendářního měsíce – nicméně platí, že detailní pozornost je věnována pouze variantě 1. Bylo by vhodné vysvětlit, proč žádné další věcné varianty nebyly zvažovány.

Vyhodnocení variant a návrh nákladů a přínosů je zpracováno kvalitativně a je dobře strukturováno, z čehož následně vyplývá i hodnocení variant.

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace uplatňuje k hodnocení nákladů a přínosů tyto konkrétní připomínky:

V části A Vyměření místních poplatků, str. 8, bod 2 zpráva RIA uvádí, že dnem, ke kterému je místní poplatek vyměřen předepsáním do evidence poplatků, je v ideálním případě den splatnosti tohoto poplatku. K tomu dni je správcem poplatku místní poplatek předepsán na debetní straně osobního poplatkového účtu. K platbám učiněným do tohoto dne se na debetní straně samostatně předpisy nepředepisují. Uvedené vychází z ust. 11 odst. 1 písm. a) návrhu novely. Na základě uvedeného by neměly být předpisy na debetní straně provedeny dříve, než dojde k platbě, což je však v praxi nereálné, a to zejména u úřadů, kde pokladní službu vykonává jiný pracovník než ten, který provádí předpisy. Pokladní musí v době placení znát přesnou výši poplatku, kterou je třeba uhradit. Zadávání předpisů „v den plateb“, tzn. jednotlivě, mohou provádět obce s nízkým počtem obyvatel. V případě větších obcí a měst v řádech desetitisíců jsou předpisy generovány hromadně a automaticky a upravují se pouze při změnách, úlevách atd. Dopad tohoto ustanovení by tedy znamenal změnu organizace práce na dotčených úřadech (novou administrativní zátěž) anebo spíše by se jednalo o ustanovení, které v praxi nebude mnoha úřady respektováno a nebude postupováno v souladu s ním.

Doporučuje se rozšířit hodnocení dopadů ve smyslu shora uvedeného.

Z části B Poplatkové období v insolvenčním řízení, z bodu 3.4 a bodu 4 vyplývá, že přes to, že novelou zákona dochází k rozdělení poplatkového období na dvě části (vzniknou dvě samostatná poplatková období), pracuje zpráva RIA s předpokladem, že nedojde ke zvýšení administrativní náročnosti. Ovšem zcela je opomíjen fakt, že podle § 11 odst. 2 musí správce poplatku vždy vyměřit poplatek rozhodnutím, pokud je proti subjektu vedeno insolvenční řízení. Vzniknou-li tedy v daném roce dvě samostatná období, je nutno vydat dvě samostatná rozhodnutí a dojde k nárůstu

administrativní i rozpočtové náročnosti. Místo jednoho rozhodnutí se budou vyhotovovat dvě a obě se budou doručovat. Při výši nákladů na doručování, které činí 76,50 Kč za jednu doporučenou zásilku, které bude prováděno dvakrát, je jednoznačné, že k nárůstu nákladů dojde.

Při zvážení uvedeného, s přihlédnutím k výši místních poplatků v řádech jednotek stovek Kč, za zohlednění možnosti získat v insolvenčním řízení maximálně 30 % pohledávky a celkově při dobytosti pohledávek za subjekty, které se pohybují v „insolvenční zóně“, by měla být hodnocen potenciální dopad ve smyslu rizika, zda nedojde změnou zákona spíše k tomu, že pohledávky nebudou obcemi z důvodu nehospodárnosti celého procesu vymáhány a do insolvenčních řízení vůbec přihlašovány.

Doporučuje se provést řádné hodnocení administrativních a rozpočtových dopadů spojených se vznikem dvou poplatkových období namísto jednoho a zohlednit jeho závěry ve zprávě RIA.

Kapitola věnující se přezkumu účinnosti regulace pouze stanoví, že ji po třech letech provede MF spolu s dotčenými subjekty. Neobsahuje základní informace, např. nejsou uvedeny indikátory ani postupy pro přezkum a vyhodnocení účinnosti regulace. Není ani upřesněna spolupráce mezi MF a dotčenými subjekty.

Formální připomínky:

- 1) V úvodu shrnutí závěrečné zprávy RIA chybí označení dokumentu. Doporučuje se doplnit text „Shrnutí závěrečné zpráva RIA“
- 2) Hodnocení dopadů regulace je nazváno „Východisko a struktura studie“. Doporučuje se přejmenovat na „Hodnocení dopadu regulace“.
- 3) Na straně 8 v bodu 2 Zprávy je uvedeno: „Pokud se ukáže, že místní poplatek byl zaplacen v nižší výši, nebude naplněna tato podmínka (jedna z podmínek pro vyměření předepsáním) a k vyměření místního poplatku nedojde“, přičemž ustanovení § 11 odst. 1 novely zákona hovoří tak, že správce poplatku vyměří poplatek předepsáním bez vydání rozhodnutí, nemá-li pochybnost o jeho výši. Skutečnost, že bylo zaplaceno v nižší výši, neznamena, že správce poplatku má pochybnosti o výši poplatku. Text zprávy je tedy v rozporu se zněním novely. Doporučuje se upravit zprávu tak, aby byla v souladu s textem novely.

III. Shrnutí

RIA je zpracována na solidní úrovni. Její obecnou slabinou je nedostatečný popis a informace v jednotlivých kapitolách, jako by autoři počítali, že všichni čtenáři jsou odborníky v oblasti místních poplatků a daňové legislativě a účastnili se konzultací a přípravy regulace. Prospěla by následující doplnění: V kapitole Popis cílového stavu u obou témat komplexněji rozepsat fungování v cílové situaci. V kapitole Vyhodnocení rizik u tématu A detekovat rizika. V kapitole vyhodnocení variant se pokusit kvantifikovat finanční náročnost a u tématu B finanční výhodnost při očekávaném vyšším objemu vymáhaných poplatků. Dále pak v kapitole Přezkum účinnosti regulace uvést konkrétní indikátory a postupy, na základě kterých bude možné vyhodnotit účinnost úpravy.

IV. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace **doporučuje** Legislativní radě vlády, aby byl návrh zákona, kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů doporučen vládě ke schválení **za předpokladu zohlednění výše uvedených doporučujících připomínek.**

Vypracoval:
Ing. Zbyněk Spousta

Mgr. et Mgr. Marek Havrda, Ph.D., v.r.
předseda komise RIA